

Rapport

DRAAGVLAK CORONAMAATREGELEN EN VACCINATIEBEREIDHEID

In opdracht van de NOS
17 februari 2021

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2021/049

Datum

februari 2021

Auteurs

Peter Kanne
Milan Driessen

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits I&O Research en de NOS als bron duidelijk worden vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
2 Draagvlak coronamaatregelen	7
2.1 Steun voor coronamaatregelen neemt iets af	7
2.2 Roep om versoepeling neemt toe	8
2.3 Avondklok en maar 1 gast mogen ontvangen	9
2.3.1 Avondklok: geen groot probleem	9
2.3.2 Maar één gast mogen ontvangen beduidend problematischer	9
2.4 Vertrouwen in meeste hoofdrolspelers (iets) afgenomen	12
3 Bereidheid tot vaccineren	13
3.1 Bereidheid tot vaccinatie opnieuw toegenomen	13
3.2 Helpt Nederlanders achter vaccinatiebeleid ...	13
3.3 ... echter, slechts 15 procent tevreden over uitvoering vaccinaties	14
4 Hoe voelen we ons?	15
4.1 Vooral jongeren gaan zich steeds slechter voelen...	15
4.2 ...maar elke leeftijdsgroep heeft het op zijn manier moeilijk	16
4.3 Vooral jongeren hopen op versoepeling	19
5 Verantwoording	20

Belangrijkste uitkomsten

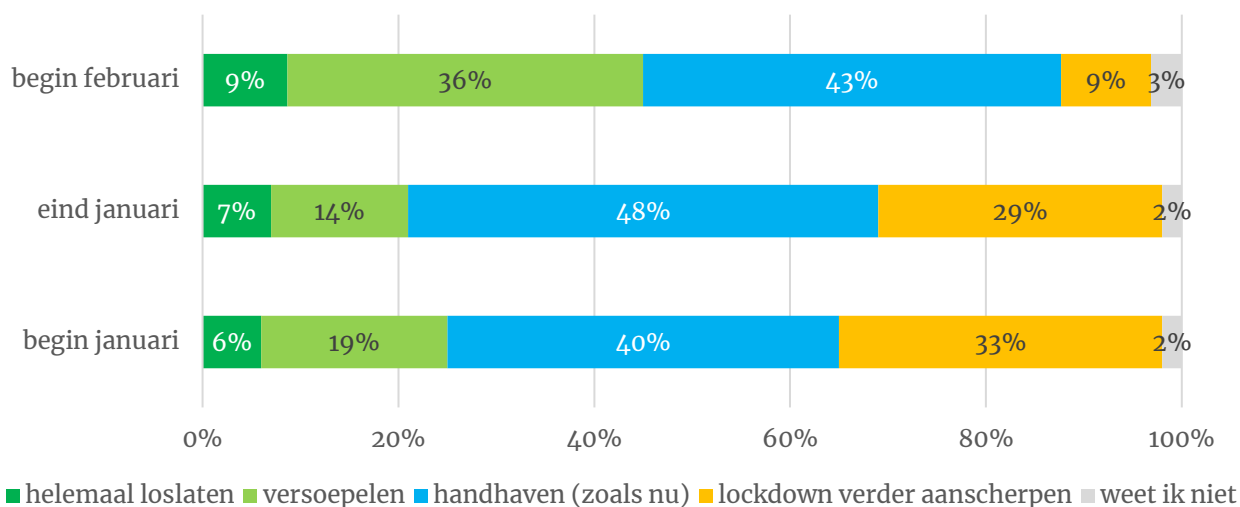
Roep om versoepeling lockdown neemt toe

Het aandeel van de Nederlanders dat een versoepeling van de lockdown wil is sinds eind januari verdubbeld: van 21 naar 45 procent. Bijna een op tien (9%) wil de lockdown helemaal loslaten.

Het aandeel dat de lockdown wil aanscherpen daalde, van 29 naar 9 procent.

Dit blijkt uit onderzoek van I&O Research in opdracht van de NOS. Het onderzoek vond plaats van vrijdag 12 tot maandagochtend 15 februari 2021, dus voor de uitspraak van de rechter dat de avondklok moet worden opgeheven. Er werkten 2.258 Nederlanders mee aan dit onderzoek.

Figuur 1 – Wat is uw mening met betrekking tot de lockdown?

Steun voor coronamaatregelen neemt iets af

Op dit moment staat 68 procent van de Nederlanders achter de coronamaatregelen, begin januari was dat 72 procent en eind januari 75 procent.

Vooral jongeren gaan zich steeds slechter voelen...

De verklaring voor de roep om versoepeling ligt in het feit dat veel mensen het moeilijk hebben. Het aandeel Nederlanders dat zich nu *niet goed maar ook niet slecht of slecht* voelt nam toe: van 18 naar 23 procent. Maar als we doorvragen – hoe voelt u zich in vergelijking met vóór de coronacrisis? – blijkt het aandeel dat zich nu *minder goed voelt dan voor de crisis* fors te zijn toegenomen: van een kwart naar een derde.

Met name jongeren hebben het moeilijk: zowel 18-24- als 25-34-jarigen zijn zich nog slechter gaan voelen. Onder 18-24-jarigen voelt maar liefst 56 procent zich nu slechter dan voor de crisis.

Hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?

	18-24		25-34		35-49		50-64		65+	
	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021
beter	18%	16%	16%	14%	10%	12%	7%	5%	5%	4%
niet beter of slechter	33%	29%	51%	39%	63%	53%	69%	63%	77%	74%
slechter	48%	56%	32%	48%	27%	36%	24%	31%	18%	23%
wil niet zeggen	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

...maar elke leeftijdsgroep heeft het op zijn manier moeilijk

Elke leeftijdsgroep heeft het op zijn manier moeilijk.

- De jongsten in dit onderzoek (18-24 jaar) vragen zich af wanneer hun leven echt gaat beginnen, of ze hun jeugd niet verspillen. *“Ik baal ervan dat ik zo naar dit moment heb toegeleefd (net 18, studentenleven) en dat dat nu allemaal op pauze staat en me ook stress geeft over of ik mijn jeugd niet verspil en wat ik wil met mijn leven.”* Jongeren missen de sociale contacten, het uitgaan, de concerten, het sporten. Velen zijn eenzaam of zelfs depressief.
- Ook de categorie daarboven mist het sociale contact en het uitgaan. *“En ik voel veel frustratie omdat ik netjes doe wat moet, en het gevoel heb dat veel mensen dat niet doen, en het daarom alleen maar langer gaat duren.”* Deze groep (25-50 jaar) heeft vaak én werk én kinderen, wat de last nog groter maakt: *“De combinatie werk en kinderen thuis is te zwaar.”*
- Werkenden zijn het thuiswerken zat of – als ze wel buitenshuis werken – de beperkende maatregelen (*“Het is vermoeiender werken met een mondkap op”*). Ook hier breekt het gebrek aan beweging op (*“Mijn conditie is achteruit gegaan door Corona”*).
- Ouderen noemen vaker dat ze bang zijn besmet te raken en vinden het lastig dat ze afhankelijk zijn van vrienden of mantelzorgers: *“nog afhankelijker geworden van een goede vriendin die al bijna een vol jaar ook al mijn boodschappen doet”*.

Versoepel coronamaatregelen voor jongeren

Iets meer dan de helft van de Nederlanders (52%) is het eens met de stelling “De eerste versoepelingen van de coronamaatregelen moeten gericht zijn op jongeren”. Vooral jongeren zelf (64%) vinden dat. Waarom? Daar geven de uitkomsten uit de vorige paragraaf uitsluitel plus de antwoorden op de stelling “De geestelijke gevolgen van de lockdown voor jongeren zijn niet meer verantwoord”: ook hier is 64 procent van de jongeren het mee eens.

Niet alle ouderen hebben evenveel compassie met de jongeren. Met de stelling “De lockdown is voor jongeren niet zwaarder dan voor andere leeftijdsgroepen” is de helft van de 50-plussers het eens, ongeveer een derde van de ouderen is het hier *niet* mee eens. Van de jongeren (18-24 jaar) onderschrijft slechts een kwart dit, 58 procent is het ermee oneens.

Avondklok: geen groot probleem

Zoals we al in januari zagen hebben Nederlanders meer moeite met de regel dat maar één bezoeker ontvangen mag worden dan met de avondklok. Na drie weken avondklok vinden nog steeds acht op de tien Nederlanders deze regel acceptabel (nu 81%, zie figuur 6). 69 procent vindt het goed dat het kabinet de avondklok heeft verlengd (18% niet). En 92 procent zegt zich er ook volledig aan te houden, 5 procent niet 100% (dat geldt voor alle leeftijden ongeveer hetzelfde (zie ook figuur 5). Voor 10 procent is de avondklok problematisch, dit is ongeveer hetzelfde als eind januari. Een studente licht het als volgt toe:

“De avondklok betekent voor mij dat ik in mijn studentenkamer geen vriendinnen meer mag zien na 9 uur, samen even snel eten na werk is het enige dat kan en dat vind ik wel heel vervelend. Normaal kon je nog wel op afstand met 1 vriendin afspreken 's avonds, maar nu kan je gewoon helemaal niks.”

Eén gast mogen ontvangen beduidend problematischer

Men heeft veel meer moeite met de regel dat nog maar één gast ontvangen mag worden. Maar vier op de tien Nederlanders vinden dit een goede maatregel. Voor 41 procent is deze regel problematisch, voor eenzelfde percentage niet. Maar opvallend: 29 procent zegt zich niet 100% te houden aan deze regel. Dat zijn vooral mensen van 25-34 jaar (52% houdt zich er niet altijd aan). Veel mensen vinden de regel onuitvoerbaar. Bezoek komt vaak met zijn tweeën en zelf zijn

ze dat ook veelal. Ze missen het contact te zeer en voelen zich steeds eenzamer. Mensen zijn niet onwelwillend, willen zich ook aan de maatregelen houden, maar ze kiezen de – in hun ogen – minst kwade van de twee: burgerlijke ongehoorzaamheid.

Slechts 15 procent tevreden over uitvoering vaccinaties

Het aandeel Nederlanders dat van plan is zich te laten vaccineren stijgt nog steeds (iets) door. Het percentage ‘zeker wel’, doorgaans een goede indicatie van te verwachten gedrag, steeg van 29 procent in november naar 66 procent. Het aandeel ‘wel’ (zeker of waarschijnlijk) nam toe van 60 procent in november naar 83 procent in februari.

De helft van alle Nederlanders (51%) staat achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet. Ten opzichte van de algehele steun voor de coronamaatregelen (68%), is dat niet heel hoog.

Het enthousiasme over de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is en wordt uitgevoerd is beduidend lager dan de steun voor het vaccinatiebeleid. Slechts 15 procent noemt dat uitstekend (2%) tot goed (13%). Ruim de helft noemt het niet zo goed (31%) of slecht (23%).

Vertrouwen in meeste hoofdrolspelers (iets) afgenomen

Nog steeds hebben Nederlanders veel vertrouwen in de mensen die een hoofdrol spelen als het gaat om de aanpak van de coronacrisis, vooral in Diederik Gommers, Ernst Kuipers en Marion Koopmans (twee derde tot driekwart van de Nederlanders heeft hier vertrouwen in).

Maar dit vertrouwen is over de hele linie wel afgenomen. Vooral de GGD's (en André Rouvoet¹) liepen een deuk op. Ook de “landelijke overheid” als geheel levert vertrouwen in (van 67% naar 52%), maar premier Rutte nauwelijks (van 65% naar 63%).

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 12 tot maandagochtend 15 februari 2021.

Er werkten in totaal 2.258 Nederlanders mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel van de deelnemers (2.141) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 117 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix (voornamelijk Nederlanders met een niet-westerse achtergrond).

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), wat deze achtergrondkenmerken betreft.

¹ Waarbij opgemerkt moet worden dat een kwart van de Nederlanders Rouvoet niet kent

2 Draagvlak coronamaatregelen

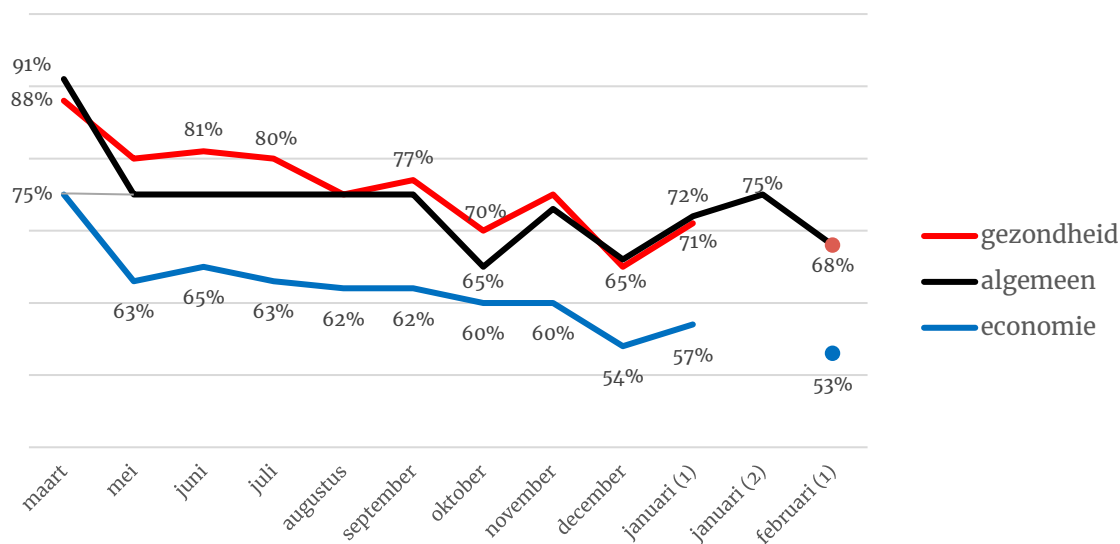
2.1 Steun voor coronamaatregelen neemt iets af

De steun voor de coronamaatregelen daalt enigszins ten opzichte van drie weken en ruim een maand geleden. Op dit moment staat 68 procent van de Nederlanders achter de coronamaatregelen (de manier waarop het kabinet in het algemeen omgaat met de coronamaatregelen), begin januari was dat 72 procent en eind januari 75 procent².

De steun voor de maatregelen m.b.t. de gezondheid van Nederlanders daalt eveneens iets: van 71 procent begin januari naar 68 procent. De steun voor de economische maatregelen ging van 57 naar 53 procent, de laagste score tot nu toe.

Figuur 1 – Draagvlak voor coronamaatregelen van het kabinet

Staat volledig/grotendeels achter maatregelen met betrekking tot...

² In januari waren er twee meetmomenten: januari 1 (vrijdag 8 tot maandagochtend 11 januari 2021) en januari 2 (vrijdagavond 22 januari tot maandagochtend 25 januari 2021). In de tweede meting zijn de vragen over economie en gezondheid niet gesteld.

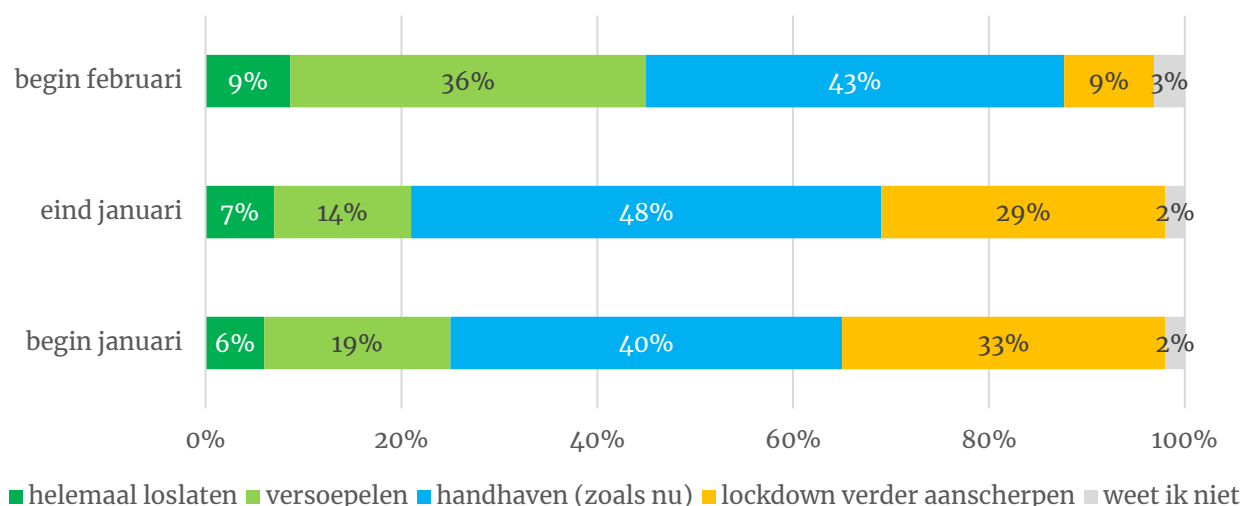

2.2 Roep om versoepeling neemt toe

Half januari wilde bijna de helft van de Nederlanders de huidige lockdown handhaven en 29 procent wilde de lockdown zelfs verder aanscherpen. Slechts één op vijf (21%) wilde een versoepeling (waaronder 7 procent die vond dat de lockdown helemaal losgelaten moest worden).

Nu, drie weken later, zien we dit beeld flink verschuiven. Het aandeel dat een versoepeling wil is verdubbeld: van 21 naar 45 procent. Het aandeel dat de lockdown verder wil aanscherpen daalde, van 29 naar 9 procent.

Figuur 2 – Wat is uw mening met betrekking tot de lockdown?

2.3 Avondklok en maar 1 gast mogen ontvangen

2.3.1 Avondklok: geen groot probleem

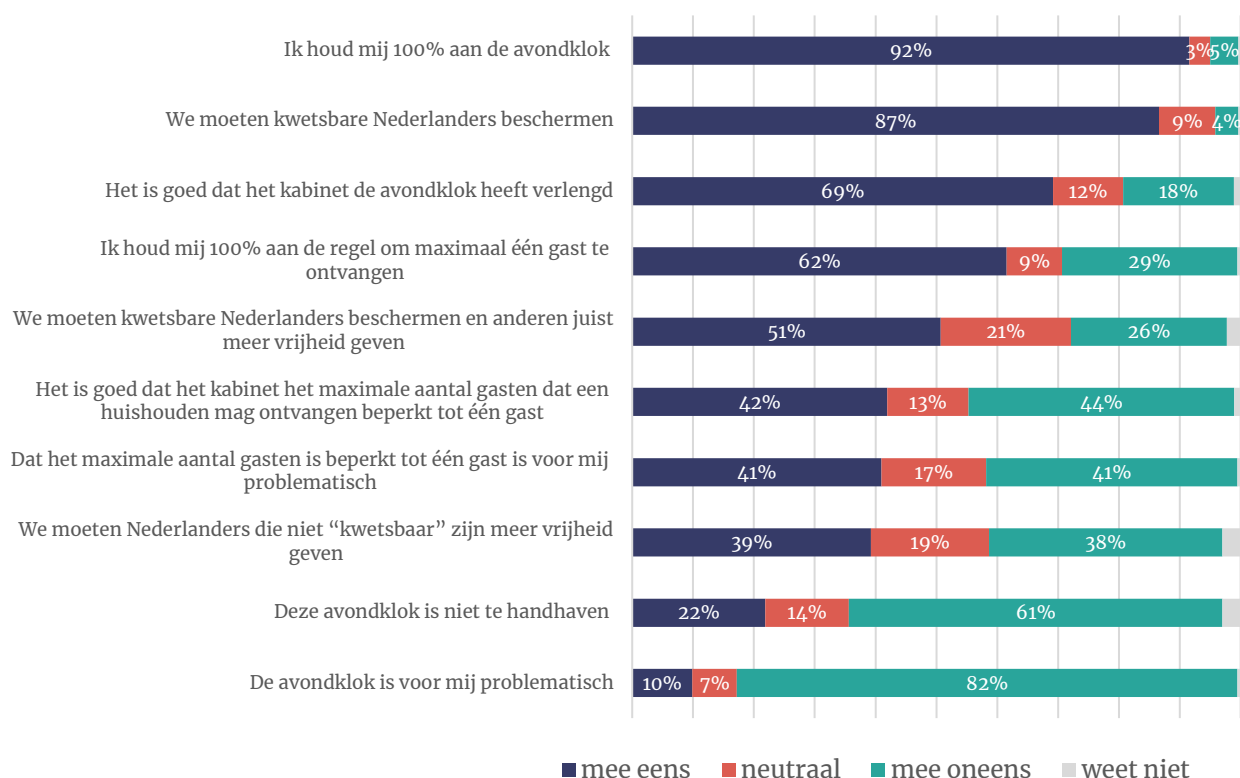
Zoals we al in januari zagen hebben Nederlanders meer moeite met de regel dat maar één bezoeker ontvangen mag worden dan met de avondklok. Na drie weken avondklok vinden nog steeds acht op de tien Nederlanders deze regel acceptabel (nu 81%, zie figuur 6). 69 procent vindt het goed dat het kabinet de avondklok heeft verlengd (18% niet). En 92 procent zegt zich er ook volledig aan te houden, 5 procent niet 100% (dat geldt voor alle leeftijden ongeveer hetzelfde(zie ook figuur 5). Voor 10 procent is de avondklok problematisch, dit is ongeveer hetzelfde als eind januari.

Een studente licht het als volgt toe:

“De avondklok betekent voor mij dat ik in mijn studentenkamer geen vriendinnen meer mag zien na 9 uur, samen even snel eten na werk is het enige dat kan en dat vind ik wel heel vervelend. Normaal kon je nog wel op afstand met 1 vriendin afspreken 's avonds, maar nu kan je gewoon helemaal niks.”

Figuur 3 – Stellingen m.b.t. avondklok en maximaal 1 gast

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen?

2.3.2 Maar één gast mogen ontvangen beduidend problematischer

Men heeft veel meer moeite met de regel dat nog maar 1 gast ontvangen mag worden. Maar vier op de tien Nederlanders vinden dit goed, nog iets minder dan eind januari (47%). Voor 41 procent is deze regel problematisch, voor eenzelfde percentage niet. Maar opvallend: 29 procent zegt zich niet 100% te houden aan deze regel. Dat zijn vooral mensen van 25-34 jaar (52% houdt zich er niet altijd aan; zie figuur 5).

Veel mensen vinden de regel onuitvoerbaar. Bezoek komt vaak met zijn tweeën en zelf zijn ze dat ook veelal. Ze missen het contact te zeer en voelen zich steeds eenzamer. Mensen zijn niet onwelwillend, willen zich ook aan de maatregelen houden, maar ze kiezen de – in hun ogen – minst kwade van de twee: burgerlijke ongehoorzaamheid.

Enkele citaten:

Het gaat nergens over. Je mag een stel alleen gesplitst uitnodigen. Belachelijk, mensen hebben contacten nodig. Dit loopt uit de hand. Middel is vele malen schadelijker dan de kwaal.

Als voorbeeld. Komende zondag ga ik met mijn vriendin bij vrienden langs. Wij zijn 1 bubbel en zij zijn 1 bubbel. We houden netjes afstand maar het slaat nergens op dat ik niet samen met mijn vriendin weg zou kunnen gaan. Overigens ben ik het wel eens wanneer er bv 3 mensen uit 3 verschillende bubbels bij elkaar komen. Dit is 1 van de weinige regels waar ik mij bewust niet aan hou

De meeste visite die wij thuis ontvangen komen nooit alleen maar altijd met meerdere personen. De realiteit is dan soms dat je alsnog niemand over de vloer krijgt, ondanks dat je wel één iemand te gast mag hebben.

Een is in principe geen. Een kind met partner voor een kort bezoekje zou moeten kunnen. We hebben dit de eerste weken strikt gevolgd, echter nu laten we sporadisch een tweede gast toe.

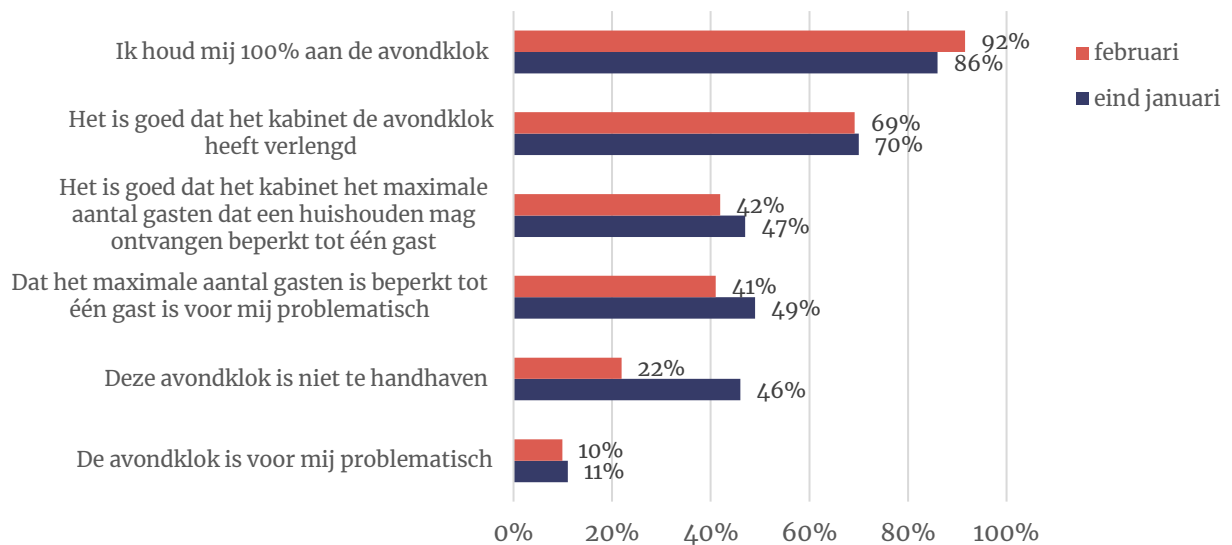
Elke vrijdagavond zitten wij met 3 buurmannen bij elkaar om speciaal-biertjes te proeven Tijdens Veronica Inside. Altijd de zelfde 3 personen. Hiermee zijn we gewoon doorgegaan tijdens de strengere maatregelen.

Het aspect eenzaamheid gaat op een gegeven moment een rol spelen. Zelfs je ouders kunnen niet op bezoek komen.

Ik houd me heel streng aan de regels, waardoor ik het afgelopen jaar nauwelijks vrienden heb gezien. De meeste vrienden wonen in een andere stad en zijn dus of gebonden aan het ov (maar niet noodzakelijk dus dat valt af) of aan de auto. Maar aangezien het gros in de Randstad woont en dus niet iedereen een auto heeft, kan ik enkel de mensen met auto zien (waar normaliter dan 1 ander persoon mee zou rijden). Dat maakt het allemaal nog eenzamer.

Figuur 4 – Stellingen m.b.t. avondklok en max 1 gast (januari – februari)

In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen? (% mee eens)

Formulering stellingen in januari iets anders:

Het is goed dat het kabinet een avondklok heeft ingevoerd

Het is voor mij problematisch dat het kabinet een avondklok heeft ingevoerd

Een avondklok is niet te handhaven

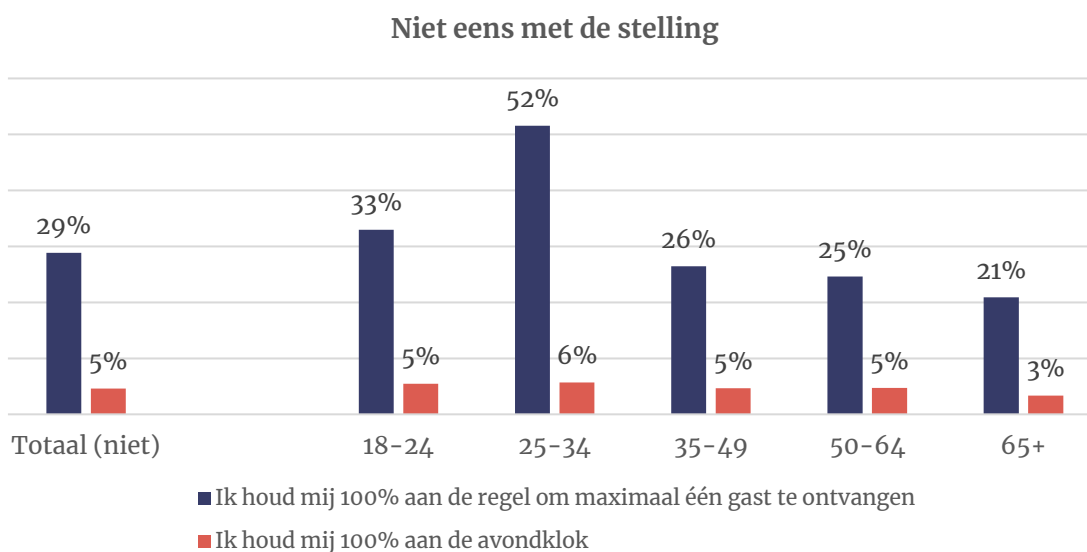
Het is goed dat het kabinet het maximale aantal gasten dat een huishouden mag ontvangen beperkt tot één gast

Het is voor mij problematisch dat het maximale aantal gasten beperkt is tot één gast

Ik ga mij 100% houden aan de avondklok

Figuur 5 – Stellingen “ik houd mij niet aan avondklok dan wel max 1 gast” (januari – februari)

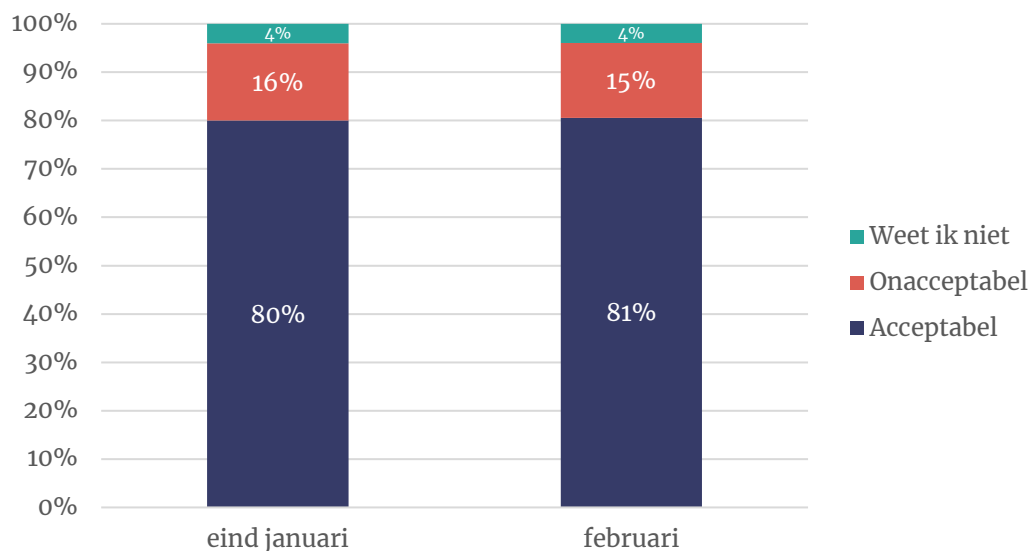
In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen? (% niet mee eens)

Figuur 6 – Avondklok acceptabel? (januari – februari)

Januari: Vindt u de avondklok acceptabel?

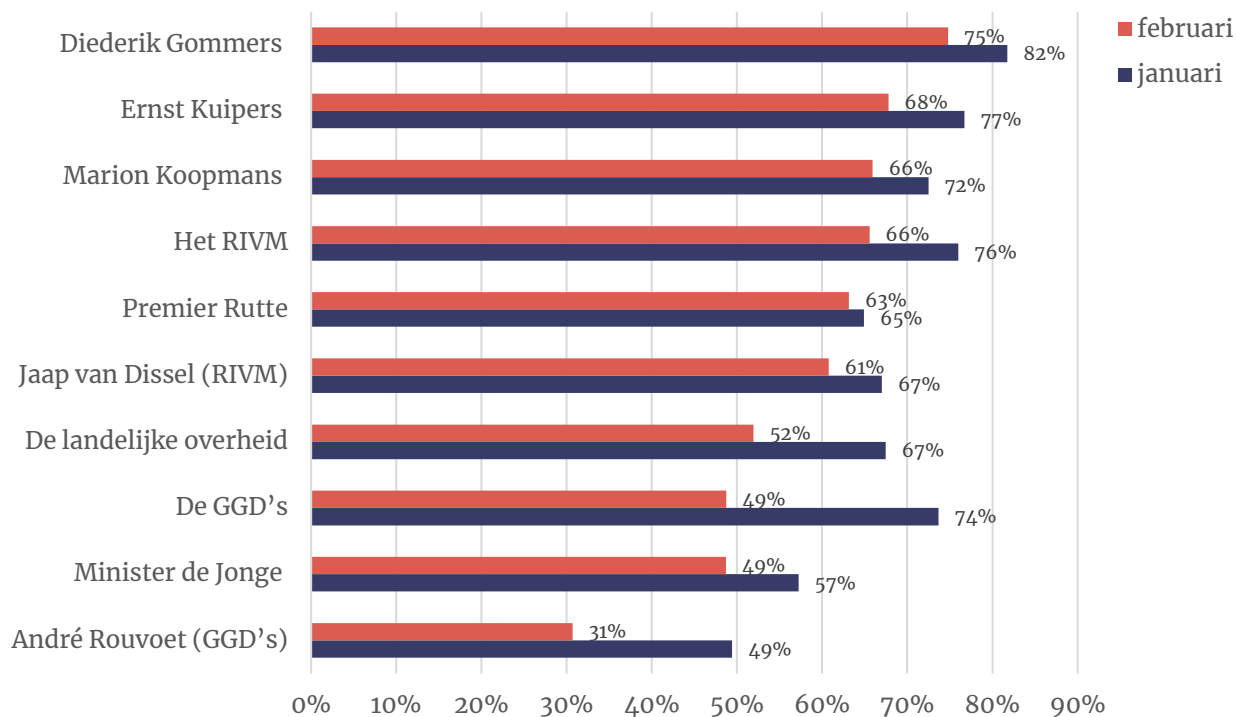
Februari: Wat vindt u van de verlenging van de avondklok?

2.4 Vertrouwen in meeste hoofdrolspelers (iets) afgenomen

Nog steeds hebben Nederlanders veel vertrouwen in de mensen die een hoofdrol spelen als het gaat om de aanpak van de coronacrisis. Maar dit vertrouwen is over de hele linie wel afgenomen. Vooral de GGD's (en André Rouvoet³) liepen een deuk op. Ook de "landelijke overheid" als geheel levert vertrouwen in (van 67% naar 52%), maar premier Rutte nauwelijks (van 65% naar 63%).

Figuur 7 – Hoeveel vertrouwen heeft u in de volgende organisaties en hoofdpersonen, als het gaat om de aanpak van de coronacrisis? (% veel tot vrij veel vertrouwen, in januari en februari)

	BEGIN JANUARI					MIDDEN FEBRUARI			
	veel	niet zo veel	geen	weet niet		veel	niet zo veel	geen	weet niet
Diederik Gommers (Ver. Intensive Care)	82%	7%	4%	8%		75%	9%	6%	10%
Ernst Kuipers (Land. Netwerk Acute Zorg)	77%	8%	4%	11%		68%	11%	6%	15%
Marion Koopmans (hoogleraar virologie)	72%	8%	5%	14%		66%	10%	7%	17%
Het RIVM	76%	16%	6%	2%		66%	20%	10%	4%
Premier Rutte	65%	20%	14%	2%		63%	21%	13%	2%
Jaap van Dissel (RIVM)	67%	18%	10%	4%		61%	20%	11%	8%
De landelijke overheid	67%	23%	7%	2%		52%	31%	12%	5%
Minister de Jonge (gezondheidszorg)	57%	25%	16%	2%		49%	30%	18%	3%
De GGD's	74%	18%	5%	3%		49%	33%	13%	5%
André Rouvoet (GGD's)	49%	18%	7%	25%		31%	26%	16%	25%

³ Waarbij opgemerkt moet worden dat een kwart van de Nederlanders Rouvoet niet kent

3 Bereidheid tot vaccineren

3.1 Bereidheid tot vaccinatie opnieuw toegenomen

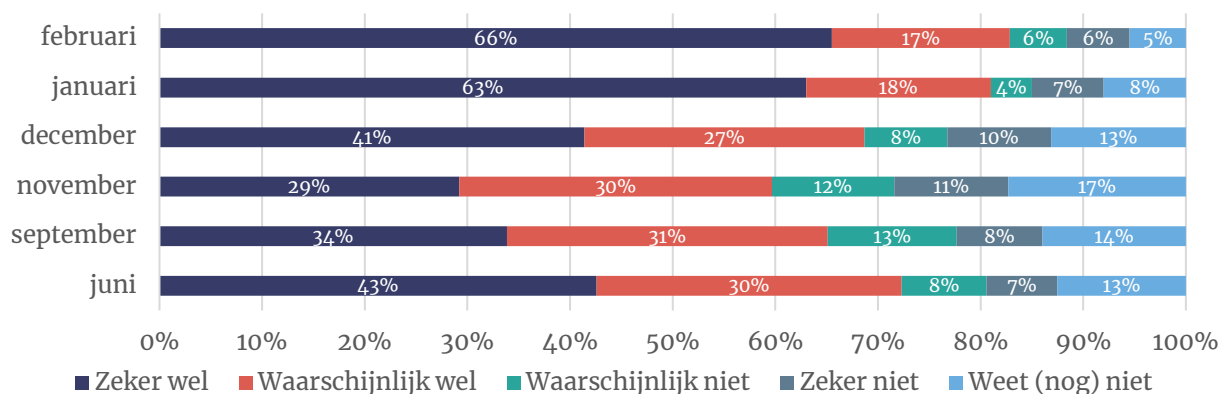
Het aandeel Nederlanders dat van plan is zich te laten vaccineren stijgt nog steeds (iets) door. Het percentage ‘zeker wel’, doorgaans een goede indicatie van te verwachten gedrag, steeg van 29 procent in november naar 66 procent.

Het aandeel ‘wel’ (zeker of waarschijnlijk) nam toe van 60 procent in november naar 83 procent in februari.

Het aandeel ‘niet’ (zeker of waarschijnlijk) daalde niet verder. In januari was dit 11 procent, nu is dat 12 procent. 6 procent zegt het “zeker niet” te gaan doen, dit was 11 procent in november.

Figuur 8 – Van plan zich te laten vaccineren

Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

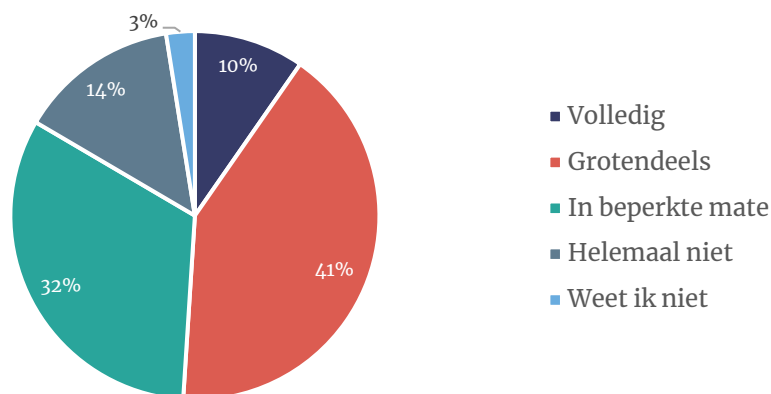

3.2 Helpt Nederlanders achter vaccinatiebeleid ...

De helft van alle Nederlanders (51%) staat achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet. Ten opzichte van de algehele steun voor de coronamaatregelen (68%), is dat niet heel hoog. 46 procent staat in beperkte mate (32%) of helemaal niet (14%) achter het beleid.

Figuur 9 – Achter het vaccinatiebeleid ?

In welke mate staat u achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet?

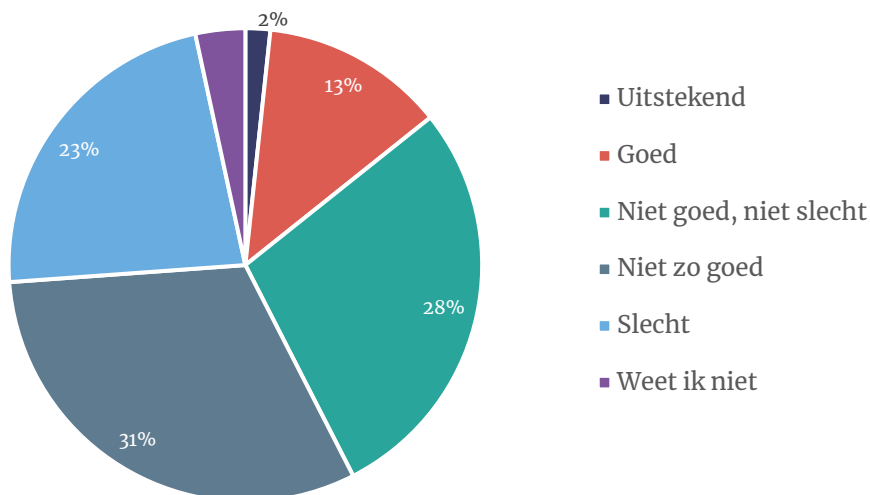

3.3 ... echter, slechts 15 procent tevreden over uitvoering vaccinaties

Het enthousiasme over de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is en wordt uitgevoerd is beduidend lager dan de steun voor het vaccinatiebeleid. Slechts 15 procent noemt dat *uitstekend* (2%) tot *goed* (13%). Ruim de helft noemt het *niet zo goed* (31%) of *slecht* (23%). Ruim een kwart (28%) oordeelt neutraal, 3 procent weet het niet.

Figuur 10 – Waardering uitvoering vaccinatiebeleid

Hoe waardeert u de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is en wordt uitgevoerd?

4 Hoe voelen we ons?

4.1 Vooral jongeren gaan zich steeds slechter voelen...

Op de vraag “hoe voelt u zich momenteel?” antwoordde drie maanden geleden 81 procent *zeer goed tot goed*, 13 procent *niet goed maar ook niet slecht* en 5 procent *niet zo goed tot slecht*.

Het aandeel dat zich nu *niet goed maar ook niet slecht* of *slecht* voelt nam toe: van 18 naar 23 procent. Ruim driekwart (77%) zegt zich *goed* te voelen.

Maar als we doorvragen (“En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?”) blijkt het aandeel dat zich nu *minder goed voelt dan voor de crisis* fors te zijn toegenomen: van een kwart naar een derde.

Tabel 2 – Hoe voelt u zich? En vergeleken met vóór de crisis (november 2020)

		Nov 2020	Feb 2021
Hoe voelt u zich momenteel?	goed	81%	77%
	niet goed, niet slecht	13%	15%
	slecht	5%	8%
	weet niet	0%	0%
		Nov 2020	Feb 2021
En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?	beter	9%	8%
	niet beter of slechter	64%	57%
	slechter	26%	35%
	wil niet zeggen	0%	0%

We zien deze toename onder alle leeftijdsgroepen, maar jongeren voelen zich (nog) slechter: onder zowel 18-24- als 25-34-jarigen is het gevoel nog slechter geworden. Onder 18-24-jarigen voelt maar liefst 56 procent zich nu slechter dan voor de crisis.

Tabel 3 – Hoe voelt u zich? En vergeleken met vóór de crisis (november 2020)

Hoe voelt u zich momenteel?

	18-24		25-34		35-49		50-64		65+	
	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021
goed	67%	59%	77%	68%	82%	75%	84%	80%	85%	85%
niet goed, niet slecht	22%	21%	14%	20%	14%	16%	12%	12%	12%	12%
slecht	11%	20%	8%	12%	4%	9%	4%	7%	3%	3%
weet niet	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

En hoe voelt u zich momenteel, in vergelijking met vóór de coronacrisis?

	18-24		25-34		35-49		50-64		65+	
	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021	Nov 2020	Feb 2021
beter	18%	16%	16%	14%	10%	12%	7%	5%	5%	4%
niet beter of slechter	33%	29%	51%	39%	63%	53%	69%	63%	77%	74%
slechter	48%	56%	32%	48%	27%	36%	24%	31%	18%	23%
wil niet zeggen	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

4.2 ...maar elke leeftijdsgroep heeft het op zijn manier moeilijk

Elke leeftijdsgroep heeft het op zijn manier moeilijk.

- De jongsten in dit onderzoek (18-24 jaar) vragen zich af wanneer hun leven echt gaat beginnen, of ze hun jeugd niet verspillen. Ze missen de sociale contacten, het uitgaan, de concerten. Velen zijn eenzaam of zelfs depressief.
- Ook de categorie daarboven mist het sociale contact en het uitgaan. “En ik voel veel frustratie omdat ik netjes doe wat moet, en het gevoel heb dat veel mensen dat niet doen, en het daarom alleen maar langer gaat duren.”
- Deze groep (24-50 jaar) heeft vaak én werk én kinderen, wat de last nog groter maakt: “De combinatie werk en kinderen thuis is te zwaar.”
- Werkenden zijn het thuiswerken zat of – als ze wel buitenshuis werken – de beperkende maatregelen (“Het is vermoeiender werken met een mondkapje op”). Ook hier breekt het gebrek aan beweging op (“Mijn conditie is achteruit gegaan door Corona”).
- Ouderen noemen vaker dat ze bang zijn besmet te raken en vinden het lastig dat ze afhankelijk zijn van vrienden of mantelzorgers: “nog afhankelijker geworden van een goede vriendin die al bijna een vol jaar ook al mijn boodschappen doet”.

Enkele citaten naar leeftijdscategorie:

18-24 jaar

Eigenlijk ging de hele crisis mij goed af, maar ik merk dat het op momenten heel uitzichtloos kan voelen. Ik probeer hier niet zoveel aan te denken omdat het anders ten koste gaat van mijn mentale gezondheid.

Ik baal ervan dat ik zo naar dit moment heb toegeleefd (net 18, studentenleven) en dat dat nu allemaal op pauze staat en me ook stress geeft over of ik mijn jeugd niet verspil en wat ik wil met mijn leven. Ook vind ik het jammer dat ik nu minder plezier haal uit leren, terwijl dat me normaal juist veel energie geeft.

Mentaal is dit gewoon zwaar kut. Ik ben sinds maart niet meer op mijn universiteit geweest. De enige tijd dat ik met vrienden fysiek heb kunnen afspreken was in de zomervakantie en sinds die tijd zijn de maatregelen alleen maar erger geworden.

De hele situatie heeft een veel grotere druk gezet op mijn studie, waardoor ik veel meer gestresst ben en ook een stuk eenzamer door minder sociale contacten. Daarnaast zijn de sportscholen dicht, waardoor ik mijn stress niet kan “wepsporten”

De corona crisis heeft heel veel impact op het sociale leven en ik denk dat nu het allemaal nog langer duurt en ook met die avondklok erbij het mentaal minder goed gaat. En natuurlijk ook dat alles vanuit huis is waardoor het soms heel eenzaam kan voelen.

Deze uitzichtloze situatie zorgt ervoor dat ik me mentaal niet optimaal voel. Verveeld, gefrustreerd en af en toe somber.

Door het virus zelf heb ik last van vermoeidheid. Daarnaast is het deprimerend dat je weinig tot geen sociale activiteiten kunt ondernemen. Het gebrek aan live concerten zien of naar de film kunnen gaan is een groot gemis.

Er is weinig afleiding, je kunt niet goed bij mensen op bezoek of naar een cafeetje/ restaurant. Ik was om andere redenen dat het virus al overspannen en depressief. Dit helpt dan niet. Ik voel me eindelijk wat beter door het heerlijke winter weer.

Mijn ouders zijn het afgelopen jaar gescheiden en omdat ik geen contact mocht hebben i.v.m. de coronacrisis zat ik vast in een vervelende thuissituatie en kon ik moeilijk met andere mensen hierover praten. Uiteindelijk ben ik naar een soort psycholoog gegaan omdat ik last kreeg van psychische klachten. Ik denk niet dat ik hier last van gekregen zou hebben als ik op verschillende tijden het huis uit had gekund en had kunnen praten met anderen hierover.

25-34 jaar

Ik kamp met depressieve klachten, ben mijn ritme kwijt, bevrediging van mijn hobbies en interesses zijn vervaagd, ik vind het moeilijk mezelf te herpakken. Werk is nog open, maar een sportschool. De contacten daar mis ik enorm.

Zoals al aangegeven; de avondklok. Maar ook het niet meer naar concerten kunnen gaan, geen festivals, geen biertje op het terras. Helemaal niks. En ik voel veel frustratie omdat ik netjes doe wat moet, en het gevoel heb dat veel mensen dat niet doen, en het daarom alleen maar langer gaat duren. Thuiswerken ben ik wel heel blij mee en wil ik ook na corona doorzetten, maar het zou gewoon fijn zijn om iets te hebben om naar uit te kijken.

Alles wat ik probeerde op te pakken wordt verboden, ik zie nog maar zelden mensen, ik weet niet meer waarom ik eigenlijk leef, geen uitzicht op een betere tijd, weinig vertrouwen in de beleidsmakers dat ze denken aan de gezondheid van mensen (alleen maar aan coronacijfers).

Baan kwijt geraakt en veel minder mogelijkheden om dingen te doen en mensen te zien.

Fysieke klachten door thuiswerken / gebrek aan beweging. Doordat mijn afweersysteem niet veel te doen heeft merk ik nieuwe klachten, zoals chronische ontstekingen en eczeem (allergie-achtige klachten die ik eerder niet had).

Mentaal ervaar ik het zwaar. Net een tweede kindje gekregen, weinig bezoek/hulp van familie/vrienden. Ook routine voor oudste kindje weg doordat de opvang weg viel. Neemt veel energie allemaal.

35-49 jaar

De combinatie werk en kinderen thuis is te zwaar.

Ik begrijp alle maatregelen maar ik snak steeds meer naar het normale leven. Voor mij, maar zeker ook voor mijn kinderen.

Opgesloten met drie kinderen die je moet motiveren.

Het leven is behoorlijk eentonig nu. Werk en privé lopen door het thuiswerken te veel in elkaar over. Je kunt niet alles doen wat je zou willen.

Het is vermoeiender werken met een mondkap op. De leuke dingen zijn weg, bv uit eten gaan of gezellig een dagje weg. Ook vakantie kan niet meer onbezorgd.

Altijd thuis werken en weinig sociale contacten hebben gevolgen op mijn gemoedstoestand.

Bijna een jaar lang THUISwerken is niet leuk meer.

Mijn conditie is achteruit gegaan door Corona

Conditie gaat achteruit, paar kilo erbij

Conditioneel slechter. Snel buiten adem.

50-64 jaar

Al 11 maanden in isolatie heeft er behoorlijk ingehakt zowel bij mij als mijn partner. Helaas is er weinig aandacht voor familieleden en mantelzorgers.

Burgers wereldwijd worden afgeslacht door dreiging, niet door vijand/virus zelf

De beperkingen maken me steeds depressiever en het gebrek aan uitdaging leidt tot afstomping. In mijn werk kan ik minder de noodzakelijke scherpte laten zien, en dat maakt me minder gelukkig. Ik zak in, en dat voelt niet goed. Mijn lijf zou ook wel meer beweging willen, maar sport etc zijn nu niet mogelijk.

De eenzaamheid zorgt ervoor dat mijn depressies ook erger worden. Ik ben, door mijn kwetsbaarheid, nog afhankelijker geworden van een goede vriendin die al bijna een vol jaar ook al mijn boodschappen doet terwijl we die normaal gesproken elke week samen deden.

Het is wisselend. Soms voel ik mij prima. Maar soms raak ik moedeloos, omdat het zo lang duurt en er geen enkel uitzicht is. Dat kan niemand geven, dat snap ik, maar het is deprimerend.

Ik heb meerdere lichamelijke en geestelijke aandoeningen. Normaal heb ik begeleiding nu alleen per telefoon ik raak erg depressief en zit al heel lang alleen binnen mijn man is de enige die ik zie en mijn hulp, mijn kinderen zie in nu ook niet of nauwelijks. Verder durf ik niet naar mijn artsen ik ben diabetes type 1 diabetes patiënt en mijn gezondheid heeft er erg onder te leiden ik ben bang wat er na corona met mijn lichaam aan de hand is (complicaties)

65-plussers

Heb vaak het gevoel dat veel glans van het leven verdwenen is. Voel me vaak behandeld als een klein kind door het kabinet. Altijd negatief nieuws en nooit perspectief werkt erg deprimerend.

De angst om op de ic te komen, al die doden, teveel ervan op de tv en in de kranten. Je wordt er gek van. Veel druk op de borst, slecht slapen etc. Een broer die terminaal ligt en ik nu niet kan bezoeken. Het is een akelige tijd.

Geen licht aan het einde van de tunnel , geen zicht op versoepeling

Altijd thuis zijn, geen leuke uitstapjes met vrienden. Niet op vakantie naar Frankrijk waar we al vele jaren komen en daar elk jaar weer vele campingvrienden ontmoeten. Het niet kunnen sporten op de sportschool. Enz.

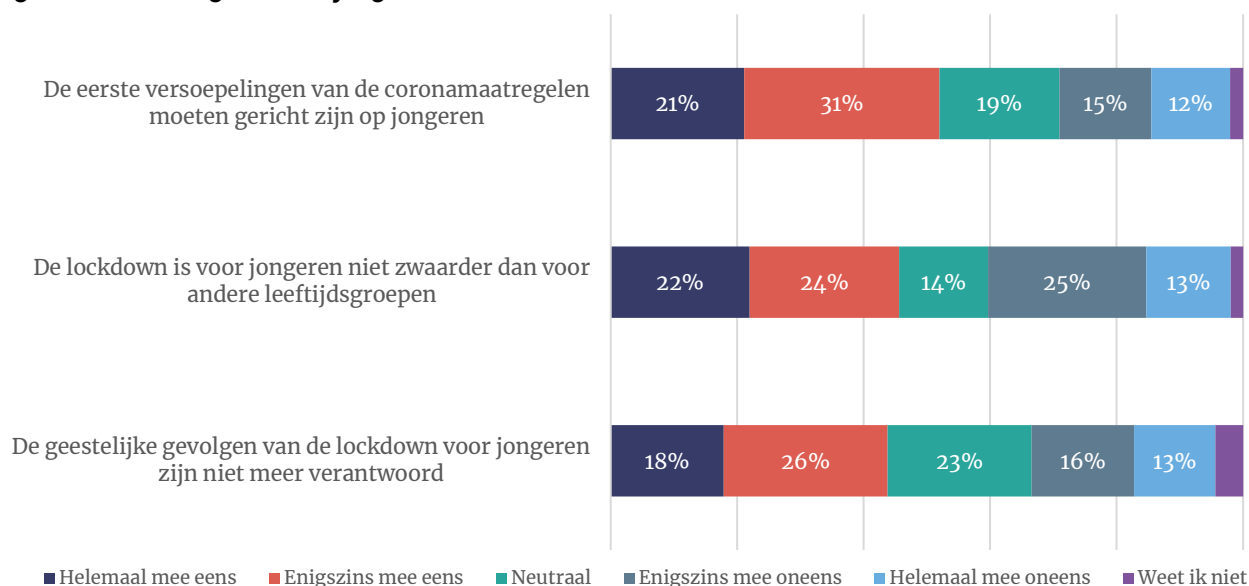

4.3 Vooral jongeren hopen op versoepeling

Iets meer dan de helft van de Nederlanders (52%) is het eens met de stelling “De eerste versoepelingen van de coronamaatregelen moeten gericht zijn op jongeren”. Vooral jongeren zelf (64%) vinden dat. Waarom? Daar geven de uitkomsten uit de vorige paragraaf uitsluitsel plus de antwoorden op de stelling “De geestelijke gevolgen van de lockdown voor jongeren zijn niet meer verantwoord”: ook hier is 64 procent van de jongeren het mee eens.

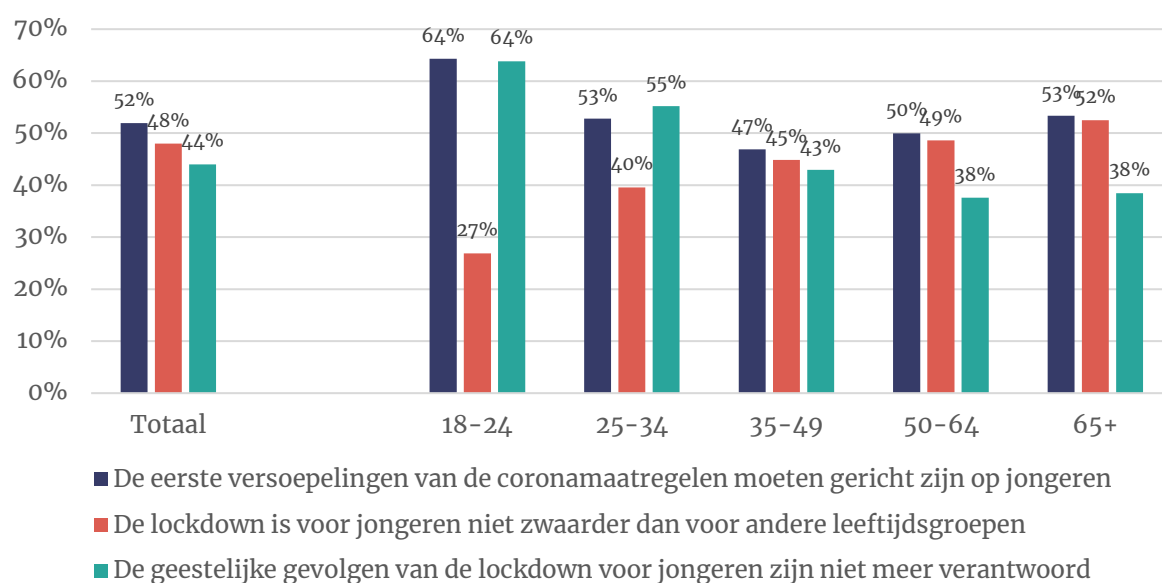
Niet alle ouderen hebben evenveel compassie met de jongeren. Met de stelling “De lockdown is voor jongeren niet zwaarder dan voor andere leeftijdsgroepen” is de helft van de 50-plussers het eens, ongeveer een derde van de ouderen is het hier niet mee eens. Van de jongeren (18-24 jaar) onderschrijft slechts een kwart dit, 58 procent is het ermee oneens.

Figuur 11 – Stellingen m.b.t. jongeren

Figuur 12 – Stellingen m.b.t. jongeren

De eerste versoepelingen van de coronamaatregelen moeten gericht zijn op jongeren (naar leeftijd)

5 Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 12 tot maandagochtend 15 februari 2021.

Er werkten in totaal 2.258 Nederlanders mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel van de deelnemers (2.141) is afkomstig uit het I&O Research Panel. Daarnaast vulden 117 Nederlanders de vragenlijst in via het panel van PanelClix (voornamelijk Nederlanders met een niet-westerse achtergrond).

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

